

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Uitvoeringsprogramma VTH 2024 en Uitvoering	TELEFOONNUMMER	+31618300617
DATUM	06-02-2024	E-MAILADRES	natasja.van.de.lagemaat@provincie-utrecht.nl
DOCUMENTNUMMER	UTSP-255965938-7941	DOMEIN/OPGAVE	SLO
VAN	Natasja van de Lagemaat	TEAM	MIL
		PORTEFEUILLEHOUDER	CvdK
BIJLAGEN	1. Uitvoeringsprogramma VTH 2024 2. Uitvoering- en Handhavingstrategie 2024-2027		

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting:

Gedeputeerde staten hebben de provinciale Uitvoering & Handhavingstrategie (U&HS) vastgesteld. De provinciale U&HS bevat doelstellingen voor Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) die gebaseerd zijn op- en ontleend zijn aan doelen uit wetten en uit provinciale ambities, zoals vastgelegd in onder meer de omgevingsvisie, de Omgevingsprogramma's (bijv. gezond en veilig), Uitvoeringsprogramma Landelijk Gebied (UPLG) en de omgevingsverordening. De VTH-doelstellingen zijn samen met de collega's van andere afdelingen -en beleidsvelden en de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD) opgesteld. De doelstellingen gelden voor de gehele looptijd van de U&HS, tot en met 2027.

De U&HS geeft kaders aan de uitvoering van VTH-taken. De doelen en monitoringsindicatoren uit de U&HS zijn (gedeeltelijk) vertaald in het Uitvoeringsprogramma VTH voor 2024. De provincie is wettelijk verplicht om dit jaarlijks te doen.

Inleiding:

VTH is een belangrijke wettelijke taak en een invloedrijk uitvoeringsinstrument om onze provinciale ambities te bereiken. De Omgevingsvisie van de provincie geeft een integrale visie op het provinciale beleid voor de fysieke leefomgeving.

Waar de programma's een inhoudelijk beleidskader bieden voor de VTH-taakuitvoering, moet de provincie op grond van wettelijke eisen ook beschikken over een zogeheten Uitvoering- en handhavingstrategie, de U&HS (voorheen VTH- beleid). De provinciale U&HS beschrijft op hoofdlijnen hoe de provincie voor haar eigen taken vergunningverlening, toezicht en handhaving organiseert en welke prioriteiten er zijn gesteld. De U&HS is van toepassing op de VTH taken die wij zelf uitvoeren, op de taken die de RUD uitvoert en op de taken die ODNZKG uitvoert. De provinciale U&HS bevat de kaders voor het jaarlijks op te stellen Uitvoeringsprogramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH).

Naast de provinciale U&HS is er een regionale U&HS voor de overgedragen taken aan de omgevingsdiensten, de RUD Utrecht en de ODRU. Deze was voor 2 jaar opgesteld en vastgesteld en zal in alle gemeenten en provincie worden verlengd tot en met 2025. In 2024 wordt deze strategie verder uitgewerkt.

Tenslotte hebben wij rekening te houden met de VTH-kaders voor de ODNZKG. Deze liggen vast in de "U&HS 2024-2027 ODNZKG" en gelden voor hun volledige dekkinggebied. Deze kaders omvatten onder andere de kaders voor de Seveso-bedrijven en RIE4 bedrijven waarvoor de provincie VTH-taken bij ODNZKG heeft belegd. De "U&HS 2024-2027 ODNZKG" wordt gelijktijdig met de provinciale U&HS ter vaststelling aangeboden aan het college van GS.

De drie strategieën zijn op elkaar afgestemd, zodat er geen onoverkomelijke tegenstrijdigheden in de uitvoering zullen ontstaan.

2024 is een bijzonder jaar. Per 1 januari treedt de Omgevingswet in werking. Dit heeft invloed op onze manier van werken en dus ook op ons Uitvoeringsprogramma VTH 2024.

Toelichting:

Gedeputeerde Staten hebben voor 2024 een nieuw Uitvoeringsprogramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) opgesteld. De provincie is wettelijk verplicht om dit jaarlijks te doen. Het merendeel van de VTH-taken waarvoor de provincie Utrecht bevoegd gezag is, heeft de provincie in mandaat belegd bij de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht. De provinciale taken op het gebied van het voormalige Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO), (onder de Omgevingswet wordt dit Seveso: VTH-taken wat betreft risicovolle bedrijven) worden uitgevoerd door de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (ODNZKG) te Zaandam. Aan beide taakvelden liggen aparte Dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) ten grondslag. In een DVO staat wat de provincie Utrecht van de betreffende uitvoeringsdienst verwacht en waartoe elk van de uitvoeringsdiensten zich heeft verplicht. Alle vergunning- en ontheffingverlenende werkzaamheden vanwege de Omgevingswet inzake natuur (voorheen Wet natuurbescherming) en de Omgevingsverordening provincie Utrecht (onderdelen voor natuur en landschap) voert de provincie (team VVN) zelf uit.

Andere vertrek- en uitgangspunten voor dit nieuwe Uitvoeringsprogramma VTH zijn uiteraard de inwerkingtreding van de Omgevingswet, de ambities op het gebied van energie, natuur en veiligheid vanuit het coalitieprogramma en de diverse programma's en vanzelfsprekend alle andere VTH-uitvoeringsresultaten uit 2023.

Ter voorbereiding zijn per thema Big-8-sessies¹ georganiseerd om een goede vertaling van de provinciale beleidsdoelen naar de uitvoeringsopgave te maken. Voor het programma 2024 zijn de doelstellingen uit de nieuwe Uitvoering- en Handhavingstrategie (UHS) nadrukkelijk bij betrokken. Deze sessies worden jaarlijks herhaald.

Thema's in het VTH-programma 2024

Het programma is opgesteld met als basis de resultaten van 2023, de doelstellingen uit de U&HS, de uitkomsten van Big 8-sessies tussen provincie en RUD Utrecht, de ambities uit het coalitieprogramma en de inzichten van nu. Hoewel de inwerkingtreding van de Omgevingswet grote impact heeft op de uitvoering van de VTH-taken is er geen sprake van heel grote wijzigingen. Uiteraard is een belangrijke stap dat het bevoegde gezag van de bodemtaken overgaat naar de gemeenten. Dit betekent dat vanaf 2024, in stappen, de opdracht vanuit de provincie wordt afgebouwd. Wel is er nog sprake van overgangsrecht en lopende dossiers. In 2026 zal de eindsituatie ten aanzien van de bodemtaken voor de provincie ontstaan.

Een belangrijke basis voor de keuzes in het Uitvoeringsprogramma is gelegen in de nieuwe provinciale U&HS. Hierin zijn de doelstellingen voor VTH geformuleerd op basis van de risicoanalyse. Dit leidt tot een inzicht welke middelen nodig zijn voor de uitvoering. Omdat er meer ambities zijn dan beschikbare middelen in 2024, is gekomen tot een inhoudelijke prioritering. Hier volgt een kort overzicht van de belangrijkste wijzigingen per hoofdthema in 2024.

Omgevingswet

Op 1 januari 2024 trad de Omgevingswet in werking. Hoewel de afgelopen jaren ontzettend hard is gewerkt aan een goede voorbereiding en implementatie, is de verwachting dat we ook nog tegen uitvoeringsproblemen gaan

---

¹ Big 8 sessies zorgen voor een goede afstemming in de beleidscyclus door beleid op goede wijze door te vertalen naar uitvoering, en te toetsen of de uitvoering leidt tot het bereiken van de doelstellingen.

aanlopen. We reserveren daarom een budget om te anticiperen op deze knelpunten en waar nodig te komen tot aanpassingen in werkprocessen en systemen, benodigde informatievoorziening en aanscherpen van de samenwerkingsafspraken. Hiervoor werken we ook nauw samen met onze partners in de regio (o.a. gemeenten, waterschappen, VRU etc.)

Milieubelastende activiteiten/ complexe bedrijven

Met name op het gebied van de terminologie voor bedrijven is er veel gewijzigd in de Omgevingswet. Er wordt nu gesproken over Milieubelastende activiteiten (mba's). Alle activiteiten waar de provincie bevoegd gezag is worden in 2024 gecontroleerd.

Voor de zogenoemde aandacht dossiers wordt een specifieke aanpak uitgewerkt, zo nodig in samenwerking met andere partners. In de komende jaren zal op basis van de risicoanalyse een verscherpt toezicht worden uitgevoerd op zgn. covergisters. Hiervoor is een protocol afgesproken tussen provincie en RUD. Deze werkwijze wordt in 2024 verder uitgewerkt en in de praktijk getoetst.

Vergunningen zijn een van de krachtigste instrumenten die Omgevingsdiensten en overheden hebben om de leefomgeving te beschermen tegen hinder, milieuschade en gezondheidsschade. Geactualiseerde vergunningen voldoen aan de actuele wet- en regelgeving met daarin de laatste inzichten over normstelling en best beschikbare technieken. Daarmee zijn actuele vergunningen van belang voor een optimale bescherming van het milieu en de burger. Daarnaast wordt voorkomen dat er ongelijkheid ontstaat in de verplichtingen voor bedrijven als gevolg van verouderde vergunningen en/of voorschriften. Het actualisatieprogramma vergunningen is in 2023 doorontwikkeld. Dit heeft geleid tot een systemisch model om jaarlijks de werkvoorraad te actualiseren vergunningen dan wel voorschriften in beeld te brengen. In 2024 is gekozen om te starten met een aantal vergunningen waar de handhaafbaarheid zeer lastig is en bij de afvalbedrijven waar de voorschriften wettelijk gezien aangepast moeten worden.

Tussen 2024 en 2026 wil de RUD Utrecht, namens de provincie Utrecht, alle bedrijven fysiek bezoeken voor een energiecontrole. Specifiek in 2024 zal de focus liggen op het beoordelen van de onderzoeksplicht rapportages en een fysiek bezoek brengen aan onderzoeksplichtige bedrijven.

Bodem

Met de invoering van de Omgevingswet verschuift het bevoegde gezag van de provincie naar de gemeenten. Voor 2024 is er door het overgangsrecht nog een forse bodemtaak voor de provincie. Dit zal jaarlijks verder afnemen. De gemeenten hebben deze taken in hun Dienstverleningsovereenkomsten opgenomen. Het knooppunt bodeminformatie is operationeel en zal leiden tot een forse besparing van maatschappelijke kosten, door het digitaal toegankelijk maken van bodeminformatie en rapporten binnen de provinciegrenzen.

Water

In 2024 blijft de RUD namens de provincie proactief meedenken en adviseren op het vlak van bodemenergie (interferentiegebieden, bodemenergieplannen en gebiedsgericht grondwaterbeheer). Het thema Water wordt komende jaren nog belangrijker, zowel vanuit het programma Water en Bodem sturend als ook de Kader richtlijnwater. Deze taak vergt daarom steeds meer uren.

Natuur

De toezicht en handhavingstaken voor de natuurwetgeving is de grootste post in het Uitvoeringsprogramma VTH. We zien de afgelopen jaren dat op bijna alle onderdelen de ambities groot zijn en dat met de beschikbare middelen de uitvoering onder druk staat. Met de extra middelen (€100.000,-) uit het coalitieakkoord is daarom vooral ingezet op diverse activiteiten van de groene wetten, zodat de groene toezichthouders/boa's meer taken kunnen uitvoeren. Belangrijke accenten zijn gelegd bij:

- Fysieke controles soortenbescherming (o.a. soortenmanagementplan (SMP))

- Toezicht en handhaving weidevogels
- Toezicht op kleine landschapselementen
- Invasieve exoten
- Administratieve controles.

In 2024 worden gerichte controles gevoerd bij gemeenten waar het niet goed gaat met projecten met grote natuureffecten. We gaan niet meer waarschuwen, maar handhaven. Er wordt daarnaast intensief toezicht gehouden op de uitvoering van het pre SMP. Wanneer isolatiebedrijven niet werken volgens het toezichtplan wordt er streng gehandhaafd.

In 2024 wordt gezocht naar aanvullende middelen voor uitvoering van deze taak. Er is meer inzet nodig om hier adequaat toezicht op te kunnen houden. Eventuele aanvullende middelen zullen in afstemming tussen provincie en RUD worden ingevuld.

Het toezicht vindt steekproefsgewijs op de elementen die in de Omgevingsverordening op de waardenkaart zijn gezet. De provincie stemt nader af met RUD over de gewenste prioritering van het toezicht op kleine landschapselementen (KLE). Doordat afgelopen jaren meer KLE zijn opgenomen op de kaart zijn er meer controles ingepland. Er zal aan de hand van de uitvoering bekeken worden of dit voldoende is.

In 2024 gaan betrokken partijen het Utrechts Samenwerkingsmodel Natuurtoezicht (USN) over de periode 2019-2024 evalueren en halen daaruit speerpunten voor het daaropvolgende uitvoeringsprogramma.

Stikstof

In 2023 is vooral gewerkt aan de uitvoering van vergunningverlening, voor zover daar voldoende duidelijkheid over was. Een belangrijke stap is ook de ontwikkeling van het Veehouderijregister in Utrecht. Deze zal verder worden doorontwikkeld in 2024 en gaan dienen als informatie fundament voor het Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG).

Ook zal in 2024 feitelijke data verzameld worden door een netwerk van meetbuisjes. T.b.v. het onderhoud van dit netwerk zal de RUD zorgdragen voor het wisselen van de meetbuisjes.

In IPO verband wordt nauw samengewerkt om te komen tot afstemming over het kader voor toezicht en handhaving stikstof. Een belangrijke stap hierbij is om in 2024 de reguliere controles weer op te starten. Deze lagen door de onduidelijkheid in de kaders enige tijd stil. Het opstarten van de controles is de eerste stap om uiteindelijk een goede invulling te kunnen geven aan het instrument VTH t.b.v. de realisatie van de ambities in het UPLG. Dit is een traject van enkele jaren. Verwachting is dat deze uitwerking zal leiden tot een extra benodigde inzet voor de RUD om uitvoering te geven. Landelijk is het streven om per 2026 het basisniveau voor toezicht en handhaving op orde te hebben. We zullen dit onderbouwen voor de Kadernota 2025. Een risico is de beschikbare capaciteit voor de VTH-taken voor stikstof.

Dit risico doet zich landelijk voor. Provincies werken eraan om dit gezamenlijk op te lossen.

Als er sprake is van een werkelijk tekort noodzaakt dit ons om scherper prioriteiten te stellen."

Ontwikkeling één Omgevingsdienst in Utrecht

Na een intensivering van de samenwerking de afgelopen jaren hebben de besturen van de ODRU en de RUD Utrecht besloten om een routekaart vast te stellen om samen per 1 januari 2026 de Omgevingsdienst Utrecht te vormen. Door kennis, ervaring en middelen samen te voegen en de grenzen binnen de provincie op te heffen, ontstaat er een robuuste Omgevingsdienst die meer kan betekenen voor gemeenten, provincie, inwoners, bedrijven, natuur, milieu en leefomgeving.

Vervolprocedure/ voortgang:

In 2024 wordt er verder gewerkt aan de optimalisatie van de inzet van het instrument VTH. Zoals gezegd leiden de geformuleerde doelstellingen in de U&HS tot een doorontwikkeling van onze uitvoering. Immers, om onze

provinciale beleidsambities te realiseren is in sommige gevallen een extra inzet van het instrument VTH nodig. In 2024 zal dit verder uitgewerkt worden. Dit zal leiden tot een onderbouwd voorstel voor de Zomernota 2024 en/of de Kadernota 2025 om, daar waar nodig, meer middelen te begroten voor de komende jaren.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen